

KUNGSTRÄDGÅRDEN – EN SYMBOLISK KNÄCKFRÅGA

2017-05-24

Av: ArkDes

Kungsträdgårdens framtid är både oviss och ifrågasatt. Inför den delvisa privatisering som parken står inför idag efterfrågade akademien för landskapsarkitektur nya idéer för Stockholms mest centrala park. Den 4 maj hölls ett seminarium och ett samtal om Kungsans potential på ArkDes i Stockholm.

Kungsträdgården. Sedan länge en plats för aktivism, för mötet mellan medborgare och politik. Sveriges första allmänna park som på många sätt har utvecklats hand i hand med stadens övriga historia. Från att ha varit en grönskande trädgård ämnad för kungligheter och överklassen har den idag snarare förvandlats till att vara en plats för evenemang, med få gröna ytor.

Kikaren räcker knappt till för att blicka ända tillbaka till Kungsträdgårdens tidigaste historia. Delar av den fungerade under 1400-talet som Erik av Pommerns alldeles egna kålgård. Sedan, under renässanskungarna Gustav Vasas och Gustav III:s tid blev platsen till en trädgård. Flera olika har genom tiderna engagerat sig i parkens utformning, det har grusats och planterats, byggts och renoverats. Tillslut, någon gång under 1700-talet, öppnades parken för allmänheten. Trots att den sköttes dåligt blev den Kungsträdgården då en samlingsplats för folkliv och fest. Längre var det dock kungen som bestämde hur det skulle se ut.

När Stockholm år 1953 skulle fira sitt 700-årsjubileum genomgick parken en drastisk förändring. I stadsträdgårdsmästarens Holger Bloms och arkitekten Erik Glemmes händer fick Kungsträdgården lyktstolpar, dammar, lekplatser, asfalt och en scen. Förändringen har sedan dess fortgått lite i taget tills det nu, idag, inte finns mycket kvar av den ursprungliga platsen.

Ny historia skrivs

När Kungsan nu ska bli platsen för en stor Applebutik, är diskussionen om dess historia och syfte minst sagt relevant. Dels handlar det om hur själva platsen och dess historia ska förvaltas, och dels om privatisering av stadsrummet generellt. Emely Wade arbetar på Sveriges Arkitekters akademi för landskapsarkitektur och ser Kungsträdgården som en symboliskt viktig plats. Under seminariet på ArkDes den 4 maj betonade hon hur högt trycket är på våra offentliga rum idag och hur restriktivt Stockholm vanligtvis är med att placera byggnader på offentlig parkmark. Vad innebär det egentligen att en kraftfull, privat aktör tar en bit av Kungsträdgården i anspråk?

– I Sverige är vi vana vid att det allmänna sköter om de allmänna värderingarna. Men det kan finnas skäl att vara lite aktsam när man tar hand om det gemensamma. När det kommer andra intressenter vill man vill bjuda in och tillgodose långsiktig tillgänglighet. [...] Det behövs bredare dialog och ett program om man nu ska tillåta en så pass stor förändring och släppa in en sådan kraftfull aktör i Kungsträdgården.

Se hela seminariet på ArkDes den 4 maj.

Tänk om?

För att öppna upp diskussionerna kring parkens fortsatta utveckling satte Akademin för landskapsarkitektur igång ett idéinitiativ där de efterfrågade en dialog kring Kungsträdgården. Vad är det man vill med platsen? Vad behöver man för sorts kvaliteter mitt i staden? Vad längtar man efter? Initiativet, som fick namnet Tänk om Kungsan har genererat en lång rad förslag. Emely menar att fem tydliga teman kan urskiljas bland de många inskickade förslagen:

1. Tänk om Kungsan fick ett annat äpple?

Många förslag vrider och vänder på Apples plats i parken. Ofta handlar det om att butiken ska underordnas platsen på olika sätt. Kanske ska butiken sänkas ned i marken och täckas med en äppellund? Eller läggs under vatten? Eller ska tomten rent av köpas av allmänheten via crowdfunding?

2. Tänk om Kungsan bytte plats?

Ja, kanske skulle Kungsan istället kunna ligga någon annanstans. Till exempel nere vid vattnet där det finns fina badmöjligheter. Eller kanske i Ytterhogdal där det varken finns ett överskott av historiska platser eller teknikbutiker.

3. Tänk om Kungsan fick en port mot hamngatan?

Kanske borde människor bjudas in till parken på ett bättre sätt? Kanske genom en port eller någon annan bebyggelse som välkomnar förbipasserande att kliva in?

4. Tänk om Kungsan fick vara en oas?

Den gröna lungan, den traditionella parken, är något som efterfrågas av många. Man kanske återigen skulle kunna lägga gräs, plantera träd och buskar och skapa en central grön lunga?

5. Tänk om Kungsan fick ett program?

Alltså inte ett tv-program utan ett program för vad platsen behöver. Är det lek som saknas? Rekreation? Eller möten?

Kungsträdgården representerar på många sätt en av stadsbyggandets största frågor, den om privat och offentligt. Särskilt symbolisk blir den såklart eftersom den en gång blev Sveriges allra första offentliga park. Kan kommersialiseringen i form av en Apple-butik jämföras med det tidigare kungliga ägandet? Förlorar vi en bit av den kamp som folket tidigare vunnit? Idéinitiativet och den mängd förslag som lämnats in visar tydligt att det finns en längtan efter andra saker på våra allmänna platser. Att det finns ett ifrågasättande av kommersialiserade platser. Emely hoppas att diskussionerna kan fortsätta även efter det att förslagen lämnats in.

- Vårt arbete med ungefär femtio inlämnade förslag kommer vi att lämna till staden, som en stafettpinne.

Läs mer

Se alla förslag och idéer kring Kungsträdgården: [Tänk om Kungsan](#)